

Η «επανάσταση» των BRICs και η ελληνική ευκαιρία

Δέκα τρισ. δολάρια θα ξοδεύουν κάθε χρόνο Κινέζοι και Ινδοί καταναλωτές. Τα νέα καταναλωτικά πρότυπα, οι τεκτονικές αλλαγές στις BRICs και ο ρόλος της Ελλάδας. Ποιοι κλάδοι μπορούν να επωφεληθούν από την τεράστια αγορά. Γράφει ο Ν. Φιλιππας.

Δημοσιεύθηκε: 22 Οκτωβρίου 2013 - 07:43

Δώδεκα περίπου χρόνια μετά το κλασικό άρθρο "Building Better Global Economic BRICs" του τότε Διευθυντή Ερευνών της Goldman Sachs **Jim O' Neill**(2001), οι βασικές προβλέψεις του για την εκρηκτική ανάπτυξη των χωρών BRICs έχουν ήδη επαληθευτεί.

Πράγματι ενώ το παγκόσμιο ΑΕΠ ανήλθε από \$32,1 τρισ. το 2001 σε \$71,7 τρισ. το 2012 σημειώνοντας άνοδο 123%, η αντίστοιχη πορεία του αθροιστικού ΑΕΠ των χωρών BRICs ήταν εντυπωσιακή: από \$ 2,7 τρισ. το 2001 ανήλθε σε \$14,5 τρισ. το 2012 μία άνοδο του 441% (IMF, 2013). Επιπλέον η συνεισφορά των αναδυόμενων αγορών στον παγκόσμιο ρυθμό ανάπτυξης αυξήθηκε από 35% τη δεκαετία του 1980 **στο 70%**τη δεκαετία του 2000 (Silversteinetal., 2012).

Όπως είναι φυσικό, ο ιδιαίτερος ενισχυμένος ρόλος των αναδυόμενων αγορών και των χωρών BRICs στη διαμόρφωση του παγκόσμιου ΑΕΠ είχε σαν αποτέλεσμα τόσο στην συσσώρευση του πλούτου στις χώρες αυτές (μόνο η Κίνα είχε στο πρώτο τρίμηνο του 2013 \$3,44 τρισ. συναλλαγματικά αποθέματα), όσο και στην ενισχυμένη καταναλωτική ζήτηση που αυτές παρουσιάζουν.

Η δύναμη των χωρών αυτών πηγάζει κυρίως από την απελευθέρωση των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, **την παγκοσμιοποίηση** και κυρίως από το μεγάλο τους πληθυσμό ο οποίος συνοδεύεται και από σχετικά χαμηλό κόστος εργασίας.

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη το 2020 ο πληθυσμός της Κίνας αναμένεται να πλησιάσει τα 1,43 δισ., της Ινδίας τα 1,35 δισ. και της Ασίας τα 4,58 δισ. σε σχέση με τον παγκόσμιο πληθυσμό που εκτιμάται στα 7,7 δισ. (World Population Prospects: The 2012 Revision).

Η **μετακίνηση του πλούτου** από τις δυτικές «ανεπτυγμένες» αλλά υπερχρεωμένες χώρες, στις ανατολικές και θεωρητικά «φτωχές» είναι πλέον πραγματικότητα.

Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να τονισθεί είναι η καθοριστική σημασία της **αστικοποίησης** των χωρών BRICs, στοιχείο που επιταχύνει την οικονομική τους μεγέθυνση από εγχώριες δυνάμεις και διαμορφώνει τα καταναλωτικά πρότυπα του μέλλοντος.

Η HSBC (2012) κάνει λόγο για μια παγκόσμια καταναλωτική επανάσταση, η οποία καθοδηγείται από αυτήν την εντυπωσιακή επέκταση της μεσαίας τάξης. Περίπου 3 δισ. άνθρωποι που αντιστοιχούν σε πάνω από το 40% του σημερινού πληθυσμού, **θα ενταχθούν στη μεσαία τάξη μέχρι το 2050**, προερχόμενοι κυρίως από τις αναδυόμενες αγορές.

Ένα τμήμα των αλλαγών αυτών έχει ήδη συντελεστεί. Πιο συγκεκριμένα η κατανάλωση των χωρών BRICs το 2010 ανήλθε στα \$5 τρισ. από μόλις \$1,4 τρισ. το 2000, σημειώνοντας αύξηση 250%, ενώ προβλέπεται εκρηκτική αύξηση της τα αμέσως επόμενα χρόνια, ιδιαίτερα στην Κίνα (O' Neill, 2012).

Σύμφωνα με πολύ πρόσφατη μελέτη της Goldman Sachs (2013), η ζήτηση από τις αναδυόμενες αγορές αναμένεται να στραφεί σε διαρκή καταναλωτικά αγαθά, ενώ οι ανεπτυγμένες αγορές παρουσιάζουν υψηλή ζήτηση στον τομέα των υπηρεσιών. Η Αφρική φαίνεται ότι θα έχει και τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή δυναμική από το 2020 και μετά σε όλες τις κατηγορίες καταναλωτικών δαπανών, από τα εμπορεύματα μέχρι και τις υπηρεσίες.

Στα ίδια περίπου συμπεράσματα καταλήγει πρόσφατη μελέτη της (HSBC, 2012).

Σύμφωνα με αυτήν οι κλάδοι που θα παρουσιάσουν αυξημένη καταναλωτική ζήτηση στις αναδυόμενες χώρες, είναι οι **τομείς ένδυσης και υπόδησης**, τα τεχνολογικά προϊόντα που διευκολύνουν την καθημερινότητα (gadgets) ο οικιακός εξοπλισμός και τα έπιπλα, ο **τουρισμός**, αλλά και ο τομέας των χρηματοοικονομικών/τραπεζικών υπηρεσιών και της υγείας.

Οι τεκτονικές αυτές αλλαγές της παγκόσμιας οικονομίας διαμορφώνουν νέες προοπτικές και ευκαιρίες προς εκμετάλλευση, τόσο για τις Δυτικές οικονομίες, όσο και για την Ελλάδα.

Ο κλάδος του τουρισμού για παράδειγμα παρουσιάζει τεράστιο ενδιαφέρον και δημιουργεί τεράστιες προοπτικές και ευκαιρίες για την Ελλάδα, ιδιαίτερα από την ταχύτατα αναπτυσσόμενη αγορά της Κίνας. Η εντυπωσιακή άνοδος του εξερχόμενου τουρισμού της Κίνας από 10 εκατ. το 2000 **σε 83 εκατ. τουρίστες το 2012**, εξακολουθεί να είναι μικρή σε σχέση με το μέγεθος του πληθυσμού της και αναμένεται να συνεχισθεί, με τους Κινέζους τουρίστες να πραγματοποιούν πλέον τις μεγαλύτερες κατά κεφαλήν ταξιδιωτικές δαπάνες από όλες τις εθνικότητες.

Η Ελλάδα θα πρέπει να εκμεταλλευτεί αυτήν την ευκαιρία σε μεγαλύτερο βαθμό καθώς σύμφωνα με το Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, ο αριθμός των Κινέζων που επισκέπτονται ετησίως την Ελλάδα είναι μόλις 100.000. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της HSBC (2012), τα ταξίδια από την Κίνα θα φτάσουν τα 130 εκατ. μέχρι το 2015, και ενδεχομένως

μέχρι και τα 200 εκατ. μέχρι το 2020. Αντίστοιχες ευκαιρίες παρουσιάζονται και από τον εξερχόμενο τουρισμό της Ρωσίας, δεδομένης της αναμενόμενης αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματος της τα επόμενα χρόνια.

Ιδιαίτερη έμφαση στην εγχώρια παραγωγή θα πρέπει επίσης να δοθεί και σε κλάδους (όπως είναι η ελληνική φαρμακοβιομηχανία), οι οποίοι θα ευνοηθούν από τις νέες συνθήκες όπως είναι η αύξηση του προσδόκιμου ζωής, η γήρανση παγκόσμιου πληθυσμού κ.λπ..

Ανακεφαλαιώνοντας οι αναδυόμενες χώρες και οι χώρες BRICs δημιουργούν **σημαντικές ευκαιρίες και για τους Έλληνες επιχειρηματίες**, οι οποίοι θα πρέπει να στοχεύσουν μόνο σε ένα μικρό μόνο μέρος της πίτας αυτής. Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι Ινδοί κι οι Κινέζοι καταναλωτές θα ξοδέψουν μέχρι το τέλος του 2020 σε προϊόντα και υπηρεσίες \$64 τρισ., με ετήσια κατανάλωση που θα πλησιάσει τα \$10 τρισ. (Silversteinetal., 2012).

Όπως είναι αυτονόητο, οι εγχώριες επιχειρήσεις πρέπει να κατανοήσουν άμεσα τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης και να εκμεταλλευτούν τις νέες συνθήκες και το νέο κύμα της μεσαίας τάξης στις αναδυόμενες αγορές, όπου οι προτιμήσεις και οι καταναλωτικές συνήθειες δεν είναι ακόμη εδραιωμένες.

Η αλλαγή του οικονομικού μοντέλου εσωστρέφειας, κρατικισμού και δανεικών που είχε σαν αποτέλεσμα την πτώχευση του Δημοσίου και τον αποκλεισμό της χώρας μας από τις διεθνείς αγορές, σε μια εξωστρεφή ανταγωνιστική οικονομία **με έμφαση στις εξαγωγές** είναι μία διαδικασία που θα πάρει χρόνο, αλλά είναι μακροπρόθεσμα υγιής και βιώσιμη.

Και το πιο σημαντικό είναι ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε!!

*Ο Καθηγητής Νικόλαος Φίλιππας είναι Πρόεδρος του Δ.Σ. και Επιστημονικός Διευθυντής του ΚΕΠΕ